

දේශගුණික විපර්යාස අවම කිරීම සහ එහි බලපෑම්වලට අනුහුරු වීම සඳහා වන පැරිස් ගිවිසුම

අමීඩියා තෙන්නකෝන්
පරිසර කළමනාකරණ නිලධාරී
මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය

පසුබිම

දිනෙන් දින ඉහළ යනු ලබන ගෝලීය උණුසුම හේතුවෙන් සිදුවෙන දේශගුණ විපර්යාස හා එහි අනිසි බලපෑම් වලින් ගෝලීය ප්‍රජාව මුදා ගැනීම සම්බන්ධව විවිධ අන්තර්ජාතික සම්මුති, සන්ධාන හා ගිවිසුම් බිහි වී ඇත. ඒ අතර 2016 වර්ෂය ලොව උණුසුම් වසර ලෙස වාර්තා වන කාල වකවානුවක පැරිස් ගිවිසුම පිළිබඳව අන්තර්ජාතික වශයෙන් මෙන්ම ජාතික වශයෙන් ද වැඩිපුර කතා බහට ලක් වීම සුවිශේෂී වේ.

පැරිස් ගිවිසුම, එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමු ගත සම්මුතිය හරහා බිහි වන අතර 2015 නොවැම්බර් මස 30 සිට දෙසැම්බර් 11 වන දින දක්වා ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවර පැවති පාර්ශවකරුවන්ගේ 21 වන සැසිවාරයේදී රාජ්‍ය නායකයින් බෙහෝ දෙනෙකු සහභාගී වූ එම සැසියේදී දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුමට එකඟතාවය පළ කරන ලදී.

පැරිස් ගිවිසුමෙහි මූලික අරමුණ

පූර්ව කාර්මීකරණ මට්ටමට සාපේක්ෂව ගෝලීය සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය වැඩි වීම සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක 2 කට වඩා අඩුවෙන් පවත්වාගෙන යාම සහ සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක 1.5 නොඉක්මවීමට සෑම උත්සාහයක්ම සෑම පාර්ශව රාජ්‍යයක් විසින් දැරීම තුළින් දේශගුණ විපර්යාසවල බලපෑම සහ අවදානම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කිරීම මෙම ගිවිසුමෙහි අරමුණ වේ.

පැරිස් ගිවිසුමෙහි ඉල්කකය

දේශගුණික විපර්යාස අවම කිරීම සඳහා ගෝලීය ප්‍රජාවගේ හැකියාව ශක්තිමත් කරමින් එම ඉලක්ක කරා ළඟා වීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ මූල්‍ය, තාක්ෂණ හා ධාරිතා සංවර්ධන ක්‍රමවේද ස්ථාපිත කිරීම මෙහි ඉලක්කය වේ.

පැරිස් ගිවිසුමට එකඟතාවය පළ කිරීම

එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි සාමාජික රාජ්‍යයන් පැරිස් ගිවිසුමට එකඟතාවය පළ කිරීම මත ගෝලීය උණුසුම පාලනය කිරීම සඳහා අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව (Intended Nationally Determined

Contributions - INDCs) ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු වූ අතර එම එකඟතාවය සපුරා ගැනීම සඳහා අනුගමනය කරනු ලබන උපාය මාර්ග පැරිස් ගිවිසුම බල ගැන්වීමෙන් පසුව ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

ඒ අනුව ගෝලීය උණුසුම වැඩි වීමට දායක වන හරිතාගාර වායු විමෝචනය සිදු වන ආංශික ක්ෂේත්‍ර අතුරින් බලශක්තිය, ප්‍රවාහනය, කර්මාන්ත, කෘෂි කර්මාන්තය හා පශු සම්පත්, වන සම්පත් හා අප ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය යන ක්ෂේත්‍ර මගින් සිදු කරනු ලබන හරිතාගාර වායු විමෝචනය අවම කිරීම සඳහා හා ශ්‍රී ලංකාව දායක වීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන ඉලක්කද දේශගුණ විපර්යාසවල අහිතකර බලපෑමට අවදානමක් ඇති කෘෂි කර්මාන්තය, පශු සම්පත්, සෞඛ්‍යය, ජලය හා වාරිමාර්ග, වෙරළ, සාගර සම්පත් හා ධීවර කර්මාන්තය, ජෛව විවිධත්වය, සංචාරක කර්මාන්තය හා විනෝදාංශ, නගර, මහ නගර සැලසුම් හා මානව ජනාවාස සහ ආපදා කළමනාකරණය යන ක්ෂේත්‍රවල ඊට මුහුණ දීම සඳහා අනුහුරු වීමේ ක්‍රියාකාරකම් මෙන්ම ධාරිතා වර්ධනය හඳුනා ගෙන එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි ලේකම් කාර්යාලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ඊට අමතරව එම ක්ෂේත්‍ර සඳහා අදාල උපාය මාර්ග ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාත්මක සැලසුම් අදාළ විෂය භාර අමාත්‍යාංශයේ මූලිකත්වයෙන් මධ්‍යම හා පළාත් සභාවන්හි නිලධාරීන් හා විද්වතුන්ගෙන් සමන්විත සැලසුම් සම්පාදන හා මෙහෙයුම් කමිටුවක් මගින් සකස් කර ඒ ඒ අදාළ විෂය භාර අමාත්‍යතුමා හා පළාත් සභාවන්හි අදාල විෂය භාර අමාත්‍යවරුන්ද ඇතුළත් උපදේශක සභාවකින් නිර්දේශ ලබා ගෙන ක්‍රියා කළ යුතුය.

පැරිස් ගිවිසුමට අත්සන් කිරීම

වගන්ති 29 කින් යුත් පැරිස් ගිවිසුමෙහි 20 වන වගන්තිය අනුව මෙම ගිවිසුමට අත්සන් කිරීම නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේ දී 2016 අප්‍රේල් 22 වන දින සිට 2017 අප්‍රේල් මස 21 දින දක්වා වසරක කාලයක් සඳහා විවෘත කර ඇත. ඒ අනුව එම කාලය තුළ නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේ දී සාමාජික රටවල් 178 ක් එම ගිවිසුමට 2016 අප්‍රේල් මස 22 වන දින අත්සන්

තබන ලදී. එම අවස්ථාවට මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යතුමා නියෝජනය කරමින් ගරු විද්‍යා, තාක්ෂණ හා පර්යේෂණ අමාත්‍ය සුසිල් ප්‍රේමජයන්ත මැතිතුමා සහභාගී වී ශ්‍රී ලංකාව වෙනුවෙන් පැරිස් ගිවිසුමට අත්සන් තබන ලදී.

පැරිස් ගිවිසුම බලාත්මක වීම

එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි පාර්ශවකරුවන්ගේ 21 වැනි සැසි වාරයෙහි පළමු වැනි තීරණය අනුව සහ පැරිස් ගිවිසුමෙහි 21 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, අවම වශයෙන් පාර්ශව රාජ්‍යයන් 55ක් මෙම ගිවිසුමට අපරානුමත (Ratification) කිරීම සහ අපරානුමත කළ රාජ්‍යයන්හි හරිතාගාර වායු විමෝචනය, සමස්ත ගෝලීය හරිතාගාර වායු විමෝචනයෙන් 55% ක් ආවරණය වී තිබීම යන කොන්දේසි දෙකම සපුරන්නේ නම් ඒදින සිට දින 30 කට පසුව පැරිස් ගිවිසුම බලාත්මක වේ.

පැරිස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීම

එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියට එකඟත්වය පළ කරන ලද පාර්ශව රාජ්‍යයන්, වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන සැසිවාරවලදී දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ ගෝලීය වශයෙන් ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමුඛතම තීරණ ගනු ලබන අතර එම පාර්ශව රාජ්‍යයන් පැරිස් ගිවිසුමෙහි පාර්ශව කරුවන්ගේ රැස්වීම්වලදී තීරණ ගනු ලබන්නේය.

එහෙත්, පැරිස් ගිවිසුමෙහි 16 වන වගන්තිය අනුව එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි පාර්ශවකරුවකු වුවත් පැරිස් ගිවිසුමට අපරානුමතිය නොකරන ලද රාජ්‍යයකට මෙම රැස්වීම් වලට සහභාගී විය හැක්කේ නිරීක්ෂකයකු ලෙස පමණි. ඒ අනුව මෙම ගිවිසුමට අදාළ තීරණ ගැනීමේ හැකියාව ඇත්තේ පාර්ශවකාර රාජ්‍යයන්ට පමණක් බැවින් පැරිස් ගිවිසුමට පාර්ශවකරුවකු වීමට නම් එම ගිවිසුම බල ගැන්වීමට පෙර අපරානුමත කළ යුතු වේ.

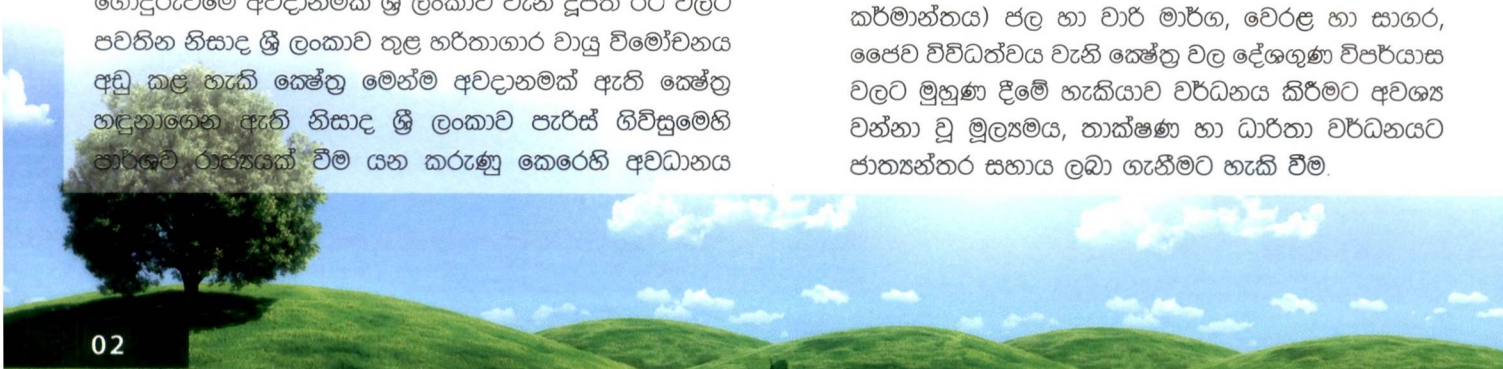
එම නිසා, සංවර්ධිත රටවල් විසින් දිගු කාලයක් තිස්සේ වායුගෝලයට මුදා හරින ලද හරිතාගාර වායු සාන්ද්‍රණය හේතුවෙන් දිගු කාලීන නියං තත්ත්ව, ක්ෂණික ගං වතුර ඇති වීම, මුහුදු මට්ටම ඉහළ යාම, නාය යෑම්, පහත් බිම් යට වීම වැනි අහිතකර දේශගුණික බලපෑම්වලට ගොදුරුවීමේ අවදානමක් ශ්‍රී ලංකාව වැනි දූපත් රට වලට පවතින නිසාද ශ්‍රී ලංකාව තුළ හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩු කළ හැකි කෙණ්‍ර මෙන්ම අවදානමක් ඇති කෙණ්‍ර හඳුනාගෙන ඇති නිසාද ශ්‍රී ලංකාව පැරිස් ගිවිසුමෙහි පාර්ශව රාජ්‍යයක් වීම යන කරුණු කෙරෙහි අවධානය

යොමු කරමින් ඊට අපරානුමතියට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2016 සැප්තැම්බර් 06 දින ලබා ගැනීමෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාව පැරිස් ගිවිසුමට 2016 සැප්තැම්බර් 21 දින අපරානුමත කරන ලදී.

පැරිස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීමත් සමඟ, දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව සඳහා වූ උපාය මාර්ගික ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාත්මක සැලසුම් ඇතුළත් පෙර සූදානම් සැලසුම් "Readiness Plan", 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා ඒ අතරතුර වර්ෂ 2020 සිට 2030 දක්වා වූ කාලය තුළ දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලසුම් සකස් කර අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සහිතව ආදාල විෂය භාර අමාත්‍යාංශ විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහාද එම යෝජිත සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආදාල විෂය කෙණ්‍ර අනුව වාර්ෂිකව අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන අදාළ අමාත්‍යාංශ වෙත වාර්ෂික අය වැය ප්‍රතිපාදන මත මහා භාණ්ඩාගාරය මගින් 2017 වසරේ සිට අඛණ්ඩව ලබා දීමට අවශ්‍ය අනුමැතිය ලැබී ඇත. ඒ අනුව ඒ බව ආදාල විෂය භාර අමාත්‍යාංශ වෙත දැනුම් දීමට මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශයෙහි දේශගුණ විපර්යාස ලේකම් කාර්යාලය විසින් දැනටමත් දැනුවත් කරන ලදී.

පැරිස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීමේ වාසි:

1. ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම අවම කිරීම මෙන්ම දේශගුණ විපර්යාස වලට මුහුණ දීම සඳහා වූ ගෝලීය උත්සාහයට දායක වීම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දේශගුණික විපර්යාස අවම කරමින් තිරසාර සංවර්ධන මාවතක් කරා යොමු කිරීමට හැකි වීම.
2. බාහිර මූල්‍යමය, තාක්ෂණ හා ධාරිතා වර්ධනය අනුග්‍රාහකත්වයක් ඇතිව එනම් සංවර්ධිත රටවල් වල අනුග්‍රාහකත්වය ලබා ගන්නා නියමිත ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර කොන්දේසි සහිතව ඉදිරිපත් කළ අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හරිත දේශගුණ අරමුදල වැනි දේශගුණ අරමුදල් වලින් මූල්‍ය සහය ලබා ගත හැකි වීම.
3. අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්වයන්ට ඇතුළත් කළ දේශගුණ විපර්යාස වලින් දැඩි ලෙස අවදානමට ලක් වූ මානව සෞඛ්‍යය, ආහාර සුරක්ෂිතතාවය (කෘෂිකර්මය, සත්ව පාලනය, ධීවර කර්මාන්තය) ජල හා වාරි මාර්ග, වෙරළ හා සාගර, ජෛව විවිධත්වය වැනි කෙණ්‍ර වල දේශගුණ විපර්යාස වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ මූල්‍යමය, තාක්ෂණ හා ධාරිතා වර්ධනයට ජාත්‍යන්තර සහාය ලබා ගැනීමට හැකි වීම.

4. දේශගුණ විපර්යාස නිසා අවදානමට ලක් වූ ප්‍රජාව සහ පරිසර පද්ධතිවල ඒ සඳහා මුහුණ දීමේ හැකියාව වර්ධනය කර ගනිමින් ශක්තිමත් ආර්ථිකයක් මෙන්ම ශක්තිමත් සමාජයක් ද ගොඩ නගාගත හැකි වීම.
5. කාබන් විමෝචනය අවම ක්‍රමවේද වලට යොමු වීම තුළින් ආර්ථික සහ පාරිසරික වාසි ලබා ගත හැකි වීම මෙන්ම අප රටට තිරසාර සංවර්ධනය කරා යොමු කළ හැකි වීම.
6. පොසිල ඉන්ධන මත පදනම් වූ බලශක්ති ක්‍ෂේත්‍රය, පුනර්ජනනීය බල ශක්ති ප්‍රභවයන් වෙත යොමු කිරීම තුළින් බහිෂ්ඨ තෙල් (පොසිල ඉන්ධන) සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය විශාල වශයෙන් ඉතිරි කර ගත හැකි වීම.
7. හරිතාගාර වායු අවම කිරීමේ ඉලක්ක කරා ළඟා කර ගැනීමේදී සමස්ත හරිත ආචරණය වැඩි වීමෙන් පිවිතුරු වාතය, පිරිසිදු ජලය, සාරවත් පස සහිත භූමි වැනි පරිසර පද්ධති සේවා වල වැඩි දියුණුවීමක් සිදුවේ. එමගින් ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම අවම කිරීමේ ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීමෙන් මෙම සියවස තුළදී ජගත් ප්‍රජාව මුහුණ දී ඇති ප්‍රධාන පාරිසරික අභියෝගය වන දේශගුණ විපර්යාස ජය ගන්නා අතරම ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය සහ ස්වභාවික පරිසර පද්ධතිවල ස්ථායීතාවය වැඩි කර ගත හැක.

තවද මෙම ගිවිසුම, අතිතකර දේශගුණික විපර්යාස වලින් සිදු වන බලපෑමෙන් පාර්ශව රජයන් මුදා ගනිමින් කාබන් විමෝචනය අවම කරමින් තිරසාර අනාගතයක් සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ ආයෝජන හා ක්‍රියා මාර්ග ශීඝ්‍රයෙන් ගොඩ නැගීමට උපකාරී වෙමින් අතිතකර දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් වලට අනුහුරු වීම සඳහා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රාජ්‍යයන්ට සහාය දක්වනු ලබයි. එසේම මෙම ගිවිසුම දේශගුණික කතිකාවතක් ගෝලීය ප්‍රජාව තුළ ගොඩ නැගීම සඳහා මහත් බලපෑමක් වී ඇත.

පැරිස් ගිවිසුම හා ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගතය:

පැරිස් ගිවිසුමට අනුකූලව තිරසාර සංවර්ධනයක් උදෙසා ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත, සමාජීය ආර්ථික සංවර්ධන දිශානතිය ලෙස නිල හරිත යුගය “Sri Lanka Next – A Blue Green Era” පිළිබඳ 2016 ජනවාරි මස 06 වැනි දින එළිදක්වන ලද ප්‍රකාශනය ප්‍රායෝගික මෙන්ම යාථාර්ථයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණින් වැඩසටහන් පැවැත්වීමට මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය ක්‍රියා කරන ලදී. ඒ අනුව විද්වත් සම්මන්ත්‍රණ, පර්යේෂණ වැඩමුළු, පරිසර ප්‍රදර්ශන, පරිසර චිත්‍රපටි ප්‍රදර්ශන, පාසැල් ළමුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් යුත් පරිසර වැඩසටහන් හා ජාතික පරිසර ජනාධිපති සම්මාන උළෙල වැනි අංශ වලින් සමන්විතව පස් වැනි ආසියා පැසිපික් දේශගුණ විපර්යාස වලට අනුහුරු වීමේ සම්මුඛ හා සමගාමීව බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ ශාලා පරිශ්‍රයේ 2016 ඔක්තෝබර් 17, 18 හා 19 තෙදින තුළ පැවැත්වීය.

මෙම නිල හරිත යුගයක් උදෙසා වූ සම්මන්ත්‍රණ හා ප්‍රදර්ශන තුළින් ගෝලීය උණුසුම අවම කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ දායකත්වය ලබා දෙමින් දේශගුණ විපර්යාස කළමනාකරණය කිරීමටත් දේශගුණ විපර්යාස අවම වූ තිරසාර සංවර්ධනයක් වෙත ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රවේශ කිරීමටත් ඒ පිළිබඳව මහජනතාව, විශ්ව විද්‍යාල මෙන්ම පාසැල් සිසුන් ද දැනුවත් කිරීමටත් හැකි විය.

